

NARODNI GOSPODAR

GLASILO GOSPODARSKE ZVEZE.

Člani Gospodarske zveze dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krome na leto; za pol leta dve kroni;
za četrta leta eno krono; posamne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne
vračajo. — Cene inseratov po 20 h od enostopne petit-vrste, za
večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 143.

V Ljubljani, 25. februarja 1904.

Poštno-hran. št. 849.872

ZADRUGA

Zadružna zveza registrirana.

Ravnokar ob sklepu lista, dobili smo od trgovskega sodišča sklep, vsled kojega je vpisalo v zadružni register na izvanredni skupščini dne 10. decembra 1903 sklenjeno premembo naših pravil.

Revizijski red.

Z velevažnim delom bavi se sedaj načelstvo „Gosp. zveze“ — pripravlja namreč revizijski red.

Podlago za revizijski red nam daje revizijski zakon in k tistemu izdana ministerska odredba, zveze

same pa morajo dodati še določila, glede kojih imajo po navedenem revizijskem zakonu in k istemu izdani ministerski odredbi proste roke in je zahtevajo krajevne razmere.

Revizijski red svoječasno v „Narod. gospodarju“ obelodanimo.

Revizijski red pripravljamo že zdaj radi tega, da moremo takoj, kakor hitro se nam dostavi odlok o podeljeni nam avtorizaciji, priti z revizijo.

Poljske zadruge na Pruskem.

V poljskih mestih obstoje že več desetletij zadruge, po največ po-

sojilnice, ki so pri svojih članih gledale v prvi vrsti na njih kreditne razmere in se niso za politične zadeve nikdar brigale.

V vseh teh poljskih mestih ustanovile so se pa tudi nemške zadruge, ki so se odkrito imenoval „nemške zadruge“.

S kakega namena, da so se ustanovile nemške zadruge, izdal je pri ustanovitvi „Zveze nemških gospodarskih zadrug na Poznanjskem“ sam Schultze-Delitzsch, ki se je takrat hudo vnemal za nemštvo ter pozival nemške zadruge, naj pospešujejo nemštvo na Poznanjskem.

Podlistek.

Friderik Viljem Raiffeisen.

(Nadaljevanje.)

F. V. Raiffeisen ni imel premoženja, torej bi moral svojo družino preživeti le s svojo borno pokojnino, ki znašala do 800 K. Samoosebno umevno, da bi s tako malo — dohodki ne mogel shajati, moral je misliti, kako je zvišati.

Praktičen mož, kar je bil F. V. Raiffeisen, ni dolgo cincal; nevstrašeno se je lotil dela.

Ustanovil si je najprej tovarno za smodke, ki pa ni posebno pro-

spevala, kar je takoj uvidel, to opustil in se je lotil vinske kupčije, ki se mu je bolje obnesla.

Velike skrbi za kupčijo in pa oziri na otroke so mu bili povod, da se je F. V. Raiffeisen l. 1868. v drugič oženil.

Vzel je vdovo Marijo Panserot roj. Fuchs, s kojo ni imel nobenih otrok.

Kupčija se mu je jako razvila, vsled tega jo je preosnoval, ustanovil je za njo leta 1881. tvrdko Raiffeisen-Fassbender in drugovi.

Dne 11. marca 1888 ob četrta na eno popoldne je umrl; manjkalo je torej samo par dni, da bi

dokončal sedemdeseto leto svoje starosti. Do svojega zadnjega dne je delal — in celo dne 11. marca 1888 je še hotel delati, ker je vstal in se pustil obleči — a smrt ga je prehitela.

Zunanost Raiffeisena je bila prikupljiva, ko so ga zapuščale oči, postal je nekam lesen.

V družbi postal je živahen, a ne preveč, vedno se je kazal resnega in premišljujočega moža, ki z vso eneržijo in povsod stremi po svojih velikih ciljih.

Glede hrane in obleke bil je jako skromen. Vstajal je rano, pred zajutrkom opravljal je 5 do

V kljub temu so poljske posojilnice dobro prospevale.

Sedaj jim je pa pruska vlada prizadela nov udarec; prusko ministerstvo za pokrajino Poznanjsko ukazalo je uradnikom vseh oblastij, da morajo izstopiti iz poljskih zadrug in vzdigniti iz poljskih posojilnic ves svoj naloženi denar.

Poljsko združništvo je na ta ukaz pruske vlade odgovorilo i. s. je načelnik poljske „Zveze gospodarskih zadrug na Poznanjskem in zapadnem Pruskem“ — Msgr. Wawrzyniak vsem poljskim zadrugam poslal sledečo okrožnico:

„Vsled odredbe pristojne oblasti morajo uradniki izstopiti iz naših zadrug in svoje v naših zavodih naložene denarje vzdigniti.

V imenu vseh zadrug izjavljam, da naše zadruge niso dale oblasti prav nobenega povoda za tako odredbo. Naše zadruge so se ravnale vsikdar po določilih združnega prava in niso delale nikake izjeme med svojimi člani z ozirom na njih vero, narodnost ali politično prepričanje.

In tako bomo postopali tudi v bodoče. One zadruge, ki so po izstopu uradnikov in izplačilu njihovih vlog prizadete in vsled tega tožijo čez brezobzirnost vlade, koja je še pred kratkim od nas zahte-

vala, naj imamo za člane tudi Nemce, svarim in opominjam, naj se nikar ne dajo zapeljati, da bi zapustile edino pravo pot in pravično stališče ter naj tudi za naprej opravljajo svoje posle brez ozira na narodnost.

Vsled navedene odredbe vzdignjene vloge našim zadrugam ne prizadenejo kake posebne škode in ne bomo vsled tega primorani, da bi odpovedali našim članom posojila, in če so tudi Nemci, ki kot neuradniki morejo in hočejo tudi za naprej v naših zadrugah ostati — ter bi jim s tem otežili ali pa uničili eksistenco.

Nikar se nas naj ne loti misel na maščevanje in povračanje, ker taka misel je paganska.“

To je jako miren in stvaren a ob enem samozavesten in plemenit odgovor, ki ga je dalo poljsko združništvo na Pruskem.

In mi pristavljamo:

Poljsko združništvo na Pruskem naj se tudi v bodoče razvija in prospeva.

Mesečni izkazi.

Nikakor nam ni ljubo in drago, da moramo malo ne v vsaki številki moledovati za mesečne izkaze, a ker je rabimo in marsikatera članica na redno določila-

nje pozabi, pač moramo dregati in dregati.

Za mesec januar 1904 manjka še nam precej izkazov, torej prosimo, da se nam pošljejo, da moramo obelodaniti v prihodnji številki celoten pregled.

Računski zaključki in okrajna glavarstva.

Poročalo se nam je od več strani, da zahtevajo okrajna glavarstva kot davčne oblasti I. instance jeden izvod računskega zaključka za l. 1903.

Ta poziv okrajnih glavarstev je popolnoma utemeljen, čeravno so menile nekatere zadruge, da je le sekatura.

Opozarjamo torej spet na naša navodila, ki smo je dali v letošnji številki 2 „Narod. gospodarja“ — stran 18.

Sprememba pravil.

Opozarjamo vse svoje članice, da se mora v smislu § 35. odst. 2. — združnega zakona vsaka prememba pravil tekom 8 dni po registraciji predložiti potom okrajne politične oblasti deželni vladi.

Kakor hitro prejme zadruge odlok o registraciji premembe pravil, naj napravi malo nekolekivano vlogo na c. kr. okrajno gla-

10 minut s celo svojo družino jutranjo molitev; zajuterk obstajal je s škodeljice mleka in kosa kruha.

Po zajuterku sprehajal se je kake četrt ure po domačem vrtu, nato je šel k delu in sicer je reševal najprej vse došle dopise.

Ker vsled slabih očíj ni mogel sam pisati, mu je dolga leta pomagala najljubša mu hči Amalija, koja je nazival „tajni tajnik“.

Njej je narekoval vsa pisma, kar je trajalo do 11. ure, potem je opravljal do obeda druge posle.

Tudi njegov obed bil je priprost: juha, meso, krompir in kaka druga prikuha, potem sadje

in včasih močnata jed — to je bilo vse, kar je prišlo pri Raiffeisenu opoludne na mizo — torej tudi nič vina ali piva.

Po obedu se je Raiffeisen za malo časa vlegel, potem je pa spet narekoval do večera različna pisma.

Popoldne spil je škodelico karkao in le proti večeru čašico vina.

Večerjal je meso s kruhom — zraven je pil čašo piva.

Po večerji je čital časopise in poslušal godbo, ki se je v njegovi hiši skrbno gojila.

Tudi na potovanjih je živel skromno; ko je bil že slaven mož,

je še zmirom zahajal le v priproste gostilne in na železnici se je vozil v tretjem razredu; ni se brigal za tako zvane stanovske ozire, ki tirajo tudi dandanes marsikoga v drage hotele in drage višje železniške razrede in ob enem večkrat tudi v pogubo.

Raiffeisen tega ni delal s pretiranega varčevanja, saj je bil n. pr. za dobre namene in reveže radodaren do skrajnosti, a menil je, da se mora vsakdo, ki hoče res delati za blagor revnih slojev, prostovoljno marsičemu odpovedati ter tako dajati dober vzgled.

(Dalje prihodnjič.)

varstvo, kojey priloži prepis zapisnika o dotičnem občnem zboru, v kolikor se nanaša na premembo pravil; prepis zapisnika naj zadruga sama poveri.

Vloga se lahko glasi sledeče:

C. kr. okrajno glavarstvo

v

Z ozirom na § 35. odst. 2. združnega zakona predlagamo prepis zapisnika o občnem zboru z dne . . . . . pri kojem so se pravila zadruge spremenila in je to prememba c. kr. deželno (okrožno) sodišče v . . . . . glasom odloka z dne . . . . . registriralo.

. . . . . dne . . . . .

Podpis.

Dopisovanje revizorjem.

Prigodilo se je že večkrat, da so pojedine naše članice pošiljale različne dopise direktno našim gg. revizorjem.

Takega postopanja ne moremo odobravati, tem manje, ker so gg. revizorji po največ na potovanju, torej dotične dopise kasneje prejmejo in se vsled tega reševanje takih dopisov zavleče, kar nasprotuje koristim zadrug in zveze.

Pozivamo torej vse svoje članice, da pošiljajo vse svoje dopise in želje direktno zvezi, tudi če se nanašajo na revizijo, — ker le zveza rešuje dopise in odločuje v vseh zadevah.

Za naprej se naj z istega vzroka ne zahteva več — sicer se pripeti to le redkokedaj, — da naj pošljemo tega in tega g. revizorja, ker o tem odločuje samo le načelstvo.

Zadružni poduk in kmetijske šole.

Deželna kmetijska šola v Ritzlhofu na Gorenjem Avstrijskem priredila je učni tečaj za združništvo, ki je trajal od 30. novembra do 5. decembra 1903.

Tega tečaja vdeležili so se vsi gojenci zadnjega letnika in tudi nekaj drugih.

Prva dva dni se je predavalo splošno o združništvu i. s. o važnosti združne organizacije, o gospodarskih in stanovskih zadrugah, o prostovoljnih in prisilnih zadrugah, o njih organizaciji, namenu in koristih, o nakupnih, prodajalnih, skladiščnih in mlekarških zadrugah, o nalogah in predpogojih vspešnega delovanja, o ustanovljanju zadrug — o važnejših določilih združnega zakona itd.

Zadnje štiri dni predavalo se je o poslovanji in knjigovodstvu posojilnic.

Dobro bi bilo, če bi ta vzgled vse naše kmetijske šole posnemale, ker bi mladi kmetovalci, ki se na teh zavodih vzgojujejo, mogli pozneje na združnem polju mnogo koristiti s tem, da bi združništvo pospeševali in sodelovali.

Nove posojilnice.

1. Hranilnica in posojilnica na Boh. Bistrici, registrovana zadruga z neomejeno zavezo. Ta nova posojilnica ustanovila se je dne 25. januarja 1904 in jo je vpisalo c. kr. deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani s sklepom z dne 6. februarja 1904. Firm. 75 Zad. III. 109/1 v združni register.

Načelstvo obstoji iz načelnika in 13 odbornikov, katere izvoli občni zbor za 1 leto.

Člani prvega načelstva so:

1. Martin Ravnik, posestnik na Boh. Bistrici, načelnik;
2. Ivan Piber, župnik na Boh. Bistrici, načelnika namestnik;
3. Janko Jovan, kapelan na Boh. Bistrici;
4. Jakob Rozman, pos. na Boh. Bistrici;
5. Janez Rozman, posestnik na Bitnjah;
6. Andrej Preželj, posestnik na Lepenjcah;
7. Jožef Sfare, posest. na Nomenju št. 22;
8. Jakob Ravnik, pos. na Boh. Bistrici št. 115;

9. Jožef Ravnik, pos. na Ravneh št. 6;

10. Martin Repinc, posestnik na Brodu št. 17;

11. Janez Sokljič, posestnik na Savici št. 13;

12. Pavel Čop, posestnik na Kamnih št. 15;

13. Janez Rozman, posestnik na Poljih št. 12;

14. Janez Mencinger, posestnik na Brodu št. 20, odborniki.

2. Hranilnica in posojilnica v Fari pri Kostelu, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Ustanovila se je ta nova posojilnica dne 1. decembra 1903 — a c. kr. okrožno kot trgovsko sodišče v Rudolfovem vpisalo jo je v združni register s sklepom z dne 5. febr. 1904 Firm. 17/4 Gen. I., 116/2.

Načelstvo obstoji iz načelnika in 4 odbornikov, koje izvoli občni zbor za jedno leto.

Člani prvega načelstva so:

1. Alojzij Češarek, župnik v Fari, načelnik;
2. Ivan Pirnat, učitelj v Banjaloki;
3. Mihael Jurkovič, župan in posestnik v Krkovem;
4. Jakob Jakovac, trgovec v Petriini št. 7;
5. Anton Bauer, trgovec v Fari, odborniki.

S to posojilnico prebil se je led na Kočevskem in bomo mogli gotovo v kratkem o nadaljnih ustanovitvah poročati.

Obema novima zavodoma želimo prav mnogo uspehov.

Lastni dom

registrovana delavska stavbena zadruga z omejeno zavezo v Celji.

Poročilo in računski zaključek za tretje upravno leto 1903. te važne zadruge kaže, da zadruga napreduje. V l. 1903. pristopilo je 13 združnikov, izstopil ni nobeden, jednega je pa zadruga izključila in je imela koncem l. 1903. 74 združnikov, ki se po stanu sledeče razdelijo: 32 delavcev, 10

obrnikov, 5 posestnikov, 4 trgovci, 9 duhovnikov, 8 uradnikov, 4 odvetniki in 2 notarja.

Ti zadružniki imajo vplačanih 129 deležev v skupnem znesku po 2580 kron in dolgujejo zadrugi 94.672 kron 90 vin.

Vrednost zadružnih zemljišč je bila koncem leta 1903. 125190 K 82 vin. — in je imela zadruga 107035 kron izposojil na tekoči račun.

V poročilu čitamo, da stavbeno delovanje v pretečenem letu ni bilo tako živahno, kakor poprej, zaradi tega, ker se ni oglasilo toliko zupanja vrednih prosilcev; iz istega vzroka se je oddalo tudi razmeroma malo zadružnega zemljišča pristopivšim zadružnikom in pa tudi radi tega, ker so se večini v pretečenem letu pristopivših zadružnikov postavile hišice na zemljiščih, ki so si je sami kupili oziroma že prej posedovali.

Če vpoštevamo, da je delovanje stavbenih zadrug pač težavnejše, ko pri drugih zadrugah, lahko priznamo, da „Lastni dom“ dobro izvršuje stavljen si nalogo.

Denarni promet.

Na tekoči račun so nam vposlali sledeči zavodi:

Bled, za blejski kot, hran. in pos. (11. 2.)	1700.—
Smlednik, hr. in p. (12. 2.)	655.—
Zagradec, „ „ „ (12. 2.)	1000.—
Šmartno pri Lititi, hran. in pos. (12. 2.)	1500.—
Polh. Grad., h. i. p. „ „	1100.—
Sorica, „ „ „ (13. 2.)	1330.—
Planina, „ „ „ „	2500.—
Kranj. gora, „ „ „ „	1000.—
Žužemberk, „ „ „ (14. 2.)	4000.—
Zg. Tuhinj, „ „ „ „	8000.—
Št. Janž, „ „ „ „	800.—
Leskovicica p. Gorenjavas, hran. i. pos. (14. 2.)	500.—
Sinčaves, (h. in p.) „ „	4000.—
Cerklje, „ „ „ „	2000.—
Št. Jern., sl. „ (16. 2.)	8000.—
Jesenice, „ „ „ „	2000.—
Starigrad, društ. za štednjo i. zajmove (17. 2.)	3000.—
Št. Jur ob juž. železnici hran. in pos (17. 2.)	1000.—
Škofjaloka, h. in p. (18. 2.)	2000.—
Gorje, „ „ „ „	2000.—
Borovnica, „ „ „ „	4000.—

Starigrad, društ. za štednjo i. zajmove (18. 2.)	K	6000.—
Horjul, hr. i. p. „ „	800.—	
Zagradec, „ „ „ (19. 2.)	1000.—	
Polh. Grad., „ „ „ „	900.—	
Smlednik, „ „ „ (20. 2.)	300.—	
Vipava, „ „ „ „	3000.—	
Jesenice, „ „ „ „	1000.—	
Rova, „ „ „ „	1500.—	
Loškipotok, „ „ „ „	1500.—	
Št. Jur p. K. „ „ „ „	1000.—	
Struge, „ „ „ „	1000.—	
Sv. Jakob v R. „ „ „ „	1000.—	
Predvor, h. i. p. „ „	250.—	
Kranj. gora, „ „ „ „	2000.—	
Domžale, „ „ „ (21. 2.)	2000.—	
Sorica, „ „ „ „	1050.—	
Škofjaloka, „ „ „ „	5300.—	
Št. Peter, „ „ „ „	3000.—	
Vrhnika, „ „ „ „	7000.—	
Ig, „ „ „ „	1000.—	
Knežak, „ „ „ (23. 2.)	5000.—	
Planina, „ „ „ „	1600.—	
Jesenice, „ „ „ „	1000.—	
Pulj, istr. „ „ „ „	5000.—	
Češnjica, hr. i. p. (24. 2.)	500.—	
Cerklje, „ „ „ „	2000.—	
Mokronog, okr. p. „ „	1000.—	
Tomišelj, hr. i. p. „ „	5000.—	

Pozor!

„Gospodarska zveza“ sprejema naročila za domače lanene preše (tropine) po 19 K za 100 kg brez vreče.

Zajamčeno pristno vino ponuja kmetijsko društvo v Vipavi svojega pridelka po najnovšem načinu napravljene bele vrste po 42—45 kron za 56 l v Postojno postavljeno. Rdeče „Grižko ala cviček“ po 30 kron. Večje množine ceneje. — V zalogi so tudi finejše sortirana vina: „Kraljevina“, pinela, ital. rezling, bel. burgundec od 45—60 kron kakor tudi stara vina v buteljkah. Prevara glede pristnosti je izključena ker nadzoruje kletarstvo č. g. dekan Vipavski.

Najbolje istersko vino prideluje se, kakor znano, v Tinjanu.

Kdor hoče to izborno kapljico kupiti, naj se obrne direktno na „Tinjansko društvo za štednjo i. zajmove“ ali pa na upravitelja tega društva gosp. Šime Defar v Tinjanu.

1000—1200 jablanovih debelc dobre vrste cepljene 2—3 leta stare. Cena od 40—60 vin. postaja Škofja Loka. — Marija Jenko, Lipca pri Škofji Loki.

Pozor! Oddajem iz svoje velike zaloge sledeče:

Dobro vkoreninjeno Riparijo portalis 1000 kosov od 20 do 30 kron, dobro vkoreninjeno Rupestris monicola 1000 kosov od 20 do 40 kron.

Močna orehova drevesca 100 kosov od 10 do 30 kron; močne češplje 100 kosov od 10 do 30 kron.

V vseh barvah cepljene fine vrtnice i. s.: nizke 10 kosov od 4 do 6 kron, visoke pa 10 kosov od 6 do 8 kron.

Nadalje imam tudi ameriški spargel in razno fino lepotično grmičevje.

Naslov: **J. N. Koprivec**, ekonom v Artičah p. Brezice — Štajersko. 2093—3

Mlekarsko orodje posebno posode za pošiljanje mleka prodaja neka mlekarska zadruga, ker se s tem več ne peča in sicer:

67 plehnatih kangelj po 20 l, 20 lesenih kangelj po 20 l, 56 posodic za pošiljanje z ledom po 2 l vsebine, 1 mera za prejemanje mleka, 8 večjih plehnatih posod za prejemanje mleka po 40 l, 1 majhen hladilnik.

Več pojasni Gosp. Zveza. 2073—3

Seme pravega Kašelskega zelja

— lastni pri-telek, kaljivost zajamčena — katero naredi lepe trde in debele glave, prodaja 2 kg za 80 v. Ig. Mercina posestnik v Zg. Kašlju p. Zalog pri Ljubljani. Naročilu je ob jednem pridejati naročnino. To zelje je priznано najboljša vrsta za naše kraje kar dokazujejo mnogobrojna pohvalna pisma mojih naročnikov.

Naslov: Ig. Mercina Zg. Kašel pošta Zalog

Dobro izvežbani sirar in mlekar

kateri razume tudi nekoliko knjigovodstva in računstva, dobi dobro službo. Naslov pove Gospodarska Zveza v Ljubljani.

Priporoča se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbi zvonov. Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

206 20—3

Vsaka rodbina

naj bi v svoj prid rabila le

Kathreinerjevo
Kneippovo sladno kavo

kot primes vsakdanji kavni pijači.

Denarni prometi in bilance.

Posojilnica na Frankolovem,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za peto upravno leto 1903.

Člani: koncem leta 1902 121, v l. 1903 pristopilo 27, izstopilo 4; koncem leta 144.

Deleži: začetkom l. 1903 K 284, v upravnem letu prirastlo K 86, odpadlo K 8; koncem leta K 362; odpovedano: 5.

Denarni promet: K 311.578:57.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Deleži	86	—	Deleži	8	—
Glavnica in kapital. obresti hran. vlog	19.086	76	Vzdignjene hr. vloge	70 535	63
Izposojila	69.355	25	Vrnjena izposojila .	5 062	26
Vrnjena posojila . .	41.475	69	Dana posojila . . .	56 685	75
Vzdignj. nal. denar	19 176	61	Naložen denar . . .	19.220	15
Vzd. obr. nal. denarja	1	15	Inventar premični .	12	50
Plač. obr. od posojil	4.564	52	Obr. hr. vlog izplačane in kapitaliz.	2.182	53
Upr. in uradni prisp.	538	99	Obr. pos. povrnjene	92	84
Pristopnine	27	—	Obr. posojil izplač.	1.223	32
Vrnjeno za koleke .	2	—	Davek rentni in nep.	24	54
Got. začetkom l. 1903	1.805	22	Upr. in uradni stroški	396	78
			Razno	15	08
			Got. koncem l. 1903	659	81
	156 119	19		156 119	19

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Posojila	76 516	46	Deleži	362	—
Naložen denar . . .	1.156	06	Glavnica in kapital. obresti hran. vlog	10.061	30
Inv. premični	239	58	Pedpl. obresti posojil	908	35
Zaostale obr. posojil	208	04	Izposojila	65 449	52
Vrednost tiskovin .	142	56	Rezervni zaklad, %	1.298	08
Got. koncem l. 1903	659	81	Čisti dobiček	843	26
	78 922	51		78.922	51

Posojilnica v Kranjski gori,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za deveto upravno leto 1903.

Člani: koncem leta 1902 260, v l. 1903 prirastlo 11, odpadla 2; koncem leta 269.

Deleži: začetkom leta 1903 K 876, v upravnem letu prirastlo K 38, odpadlo K 58; koncem leta K 856; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 233.727:41.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Deleži	38	—	Deleži	58	—
Hranilne vloge . . .	42 384	65	Vzdignj. hran. vloge	64 773	09
Izposojila	18.631	20	Vrnjena izposojila .	32.823	27
Vrnjena posojila . .	40.945	58	Dana posojila	8 009	—
Vrnjeni nalož. denar	643	28	Naložen denar . . .	1.167	32
Plač. obr. od posojil	13 436	37	Prehodni	26	16
Upr. in uradni prisp.	74	79	Obr. hr. vlog izplač.	683	28
Gotov. začetkom leta	1 267	09	" " " kapit.	5.277	93
			Obr. pos. povrnjene	135	66
			Upr. in urad. stroški	720	31
			Ren. davek in neposredne pristojbine	101	23
			Obresti od izposojil	2 531	20
			Gotov. 31. dec. 1903	1.114	51
	117.420	96		117.420	96

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Posojila	186.375	47	Deleži	856	—
Naložen denar . . .	9.137	09	Hranilne vloge s kapitalizov. obrestmi	147 010	86
Inventar premični .	153	54	Izposojila	40 107	93
Zaostale obr. posojil	2.129	65	Predplačane obresti posojil	452	72
Nepovrnj. prehodni	26	16	Rezervni zaklad, %	8.133	09
Gotov. 31. dec. 1903	1.114	51	Čisti dobiček	2.375	82
	198.936	42		198.936	42

Hranilnica in posojilnica v Loškempotoku,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za prvo upravno leto 1903.

Člani: v l. 1903 pristopilo 42, odpadlo 0, koncem l. 42 z vplačanimi deleži K 84; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 107.997:10.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Deleži	84	—	Vzdignj. hran. vloge	2 220	—
Hranilne vloge . . .	47 829	34	Dana posojila	36 528	—
Vrnjena posojila . .	3 170	—	Naložen denar . . .	13 339	63
Vrnjeni nal. denarja	2.000	—	Inventar premični .	165	—
Obresti nal. denarja	29	23	Obr. hr. vlog izplač.	2	69
Plač. obr. od posojil	786	15	Obr. hr. vlog kapital	664	34
Upr. in uradni prisp.	81	54	Upr. in uradni stroški	55	18
Pristopnine	42	—	Delež pri „Gos. zv.“	1.000	—
			Gotov. 31. dec. 1903	47	42
	54 022	26		54 022	26

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Posojila	33 358	—	Deleži	84	—
Naložen denar . . .	11 339	63	Hranilne vloge s kapitaliz. obrestmi .	45 609	34
Inventar premični .	460	18	Pedpl. obr. posojil .	30	25
Vrednost kolekov . .	5	90	Dolg na inventarju	319	38
Delež pri „G. zvezi“	1.000	—	Čisti dobiček	168	16
Gotov. 31. dec. 1903	47	42			
	46.211	13		46.211	13

Hranilnica in posojilnica v Robu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za peto upravno leto 1903.

Člani: začetkom leta 149, v upravnem letu pristopilo 22, izstopilo 5; koncem leta 166.

Deleži: začetkom l. K 298, v upravnem l. prirastlo K 44, odpadlo K 10, konec leta K 332; odpovedano: 5.

Denarni promet: K 261.214.66.

Prejemki (Debet)			Izdatki (Kredit)			Imetje (Aktiva)			Dolgovi (Pasiva)		
	K	h		K	h		K	h		K	h
Deleži	44	—	Deleži	10	—	Posojila	102.592	71	Deleži	332	—
Hranilne vloge . . .	74.186	59	Vzdignj. hran. vloge	34.254	01	Naložen denar . . .	55.367	97	Hranilne vloge s ka-	161.715	—
Vrnjena posojila . .	10.270	—	Dana posojila . . .	43.400	—	Inventar premični . .	142	67	pitaliz. obrestmi . .	1.737	20
Vrnjeni nalož. denar	36.000	—	Naložen denar . . .	43.826	67	Vrednost tiskovin . .	24	—	Rezervni zaklad, %	812	35
Obresti nal. denarja	2.426	67	Obr. hr. vlog izplač.	126	35	Delež pri „G. zvezi“	1.000	—	Čisti dobiček		
Plač. obr. od posojil	4.810	37	Obr. hr. vlog kapital.	5.991	27	Gotov. 31. dec. 1903	5.469	20			
Upr. in uradni prisp.	23	—	Obr. pos. povrnjene	3	21						
Pristopnine	22	—	Upr. in uradni stroški	202	—						
Got. začetkom l. 1903	5.546	30	Rentni davek in ne-								
Za branilne knjžice	13	—	posr. pristojbine . .	59	22						
			Gotov. 31. dec. 1903	5.469	20						
	133.341	93		133.341	93		164.596	55		164.596	55

Hranilnica in posojilnica v Srednjivasi,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za deveto upravno leto 1903.

Člani: koncem leta 1902 344, v letu 1903 pristopilo 31, izstopili 3; koncem leta 372.

Deleži: začetkom leta K 712, v upravnem letu prirastlo K 62, odpadlo K 6, koncem leta K 768; odpovedano: 10.

Denarni promet: K 509.157.36.

Prejemki (Debet)			Izdatki (Kredit)			Imetje (Aktiva)			Dolgovi (Pasiva)		
	K	h		K	h		K	h		K	h
Deleži	62	—	Deleži	6	—	Posojila	228.353	21	Deleži	768	—
Hranilne vloge . . .	159.053	20	Vzdignj. hran. vloge	80.268	90	Naložen denar, % . .	144.620	07	Hranilne vloge s ka-	366.196	53
Vrnjena posojila . .	47.546	76	Dana posojila . . .	70.847	—	Odpis	104	98	pitaliz. obrestmi . .	1.334	54
Vrnjeni nal. denar . .	31.974	36	Naložen denar . . .	100.142	85	Zaostale obr. posojil	458	15	Predplač. obr. posojil	5.109	14
Plač. obr. od posojil	10.777	62	Obr. hranilnih vlog			Gotov. 31. dec. 1903	1.019	42	Rezervni zaklad, %	1.147	62
Upr. in uradni prisp.	426	62	izplačane	585	42				Čisti dobiček		
Pristopnine	31	—	Obr. pos. povrnjene	146	36						
Got. začetkom l. 1903	2.216	83	Upr. in uradni stroški	843	49						
			Rentni davek in ne-								
			posr. pristojbine . .	128	95						
			Podpora	1.100	—						
			Gotov. 31. dec. 1903	1.019	42						
	255.088	39		255.088	39		374.555	83		374.555	83

Šebreljska štedilna posojilnica,

registrovano društvo z neomejeno zavezo, za trinajsto upravno leto 1903.

Člani: 99, kateri imajo 163 deležev; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 153.808.68.

Prejemki (Debet)			Izdatki (Kredit)			Imetje (Aktiva)			Dolgovi (Pasiva)		
	K	h		K	h		K	h		K	h
Deleži	414	—	Deleži	74	—	Posojila	126.673	16	Deleži	1.875	96
Hranilne vloge . . .	17.647	59	Hranilne vloge . . .	34.900	04	Naložen denar . . .	429	90	Hranilne vloge s ka-	107.394	18
Izposojila	31.514	—	Vrnjena izposojila . .	16.572	51	Inventar premični . .	360	12	pitaliz. obrestmi . .	31.614	—
Vrnjena posojila . .	13.835	08	Posojila	17.803	75	" nepremični	5.927	77	Izposojila	734	72
Za prodano blago . .	12	30	Dividenda	35	69	Zaostale obr. posojil	2.174	12	Zaost. obr. izposojil	161	84
Inventar nepremični	93	—	Inventar premični . .	77	42	Tek % pos. za l. 1903	5.823	65	Dividenda	1.238	97
Najemščina	46	52	" nepremični	93	—	Vrednost tiskovin . .	30	68	Rez. zaklad po odp.	912	56
Prejete obr. posojil	10.629	—	Obr. hranilnih vlog			Vrednost kolekov . .	94	94	Čisti dobiček		
Upravni prispevki . .	400	61	izplačane in kapit	4.884	35	Nep. pravdni stroški	117	58			
Pristopnine	64	50	Odpis posojila . . .	39	45	Zaostala najemščina	915	77			
Got. začetkom l. 1903	2.940	01	Upravni stroški . . .	637	32	Gotov. 31. dec. 1903	1.384	54			
			Davki	179	22						
			Nagrada	355	—						
			Obresti od izposojil	560	32						
			Gotov. 31. dec. 1903	1.384	54						
	77.596	61		77.596	61		143.932	23		143.932	23

Hranilnica in posojilnica v Škocijanu pri Mokronogu,

reg. zadruga z neomejeno zavezo, za sedmo upravno leto 1903.

Člani: koncem l. 1902 407, v l. 1903 prirastlo 112, odpadlo 42, koncem leta 477.

Deleži: začetkom leta K 814, v upravnem letu prirastlo K 224, odpadlo K 84, koncem leta K 954; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 228.304-99.

Prejemki (Debet)			Izdatki (Kredit)			Imetje (Aktiva)			Dolgovi (Pasiva)		
K	h		K	h		K	h		K	h	
Deleži	224	—	Deleži	84	—	Posojila	134 283	17	Deleži	954	—
Hranilne vloge	82 539	04	Vzdignj. hran. vloge	39 934	48	Naložen denar	1 504	—	Hranilne vloge s ka-		
Izposojila	4 500	—	Vrnjena izposojila	20 900	—	Inventar premični	161	55	pitaliz. obrestmi	123.500	16
Vrnjena posojila	18 824	31	Dana posojila	51.098	55	Zaostale obr. posojil	743	27	Izposojila	9.400	—
Plač. obr. od posojil	7 373	21	Obr. hr. vlog izplač.	432	55	Predpl. obr. izposojil	67	58	Predplač obr. posojil	663	62
Upr. in uradni prisp.	96	19	Obr. pos. povrnjene	39	—	Vrednost tiskovin	197	20	Rez. zaklad	1.284	50
Pristopnine	83	—	Upr. in uradni stroški	224	96	Gotov. 31. dec. 1903	351	07	Čisti dobiček	1.505	56
Gotov. začetkom leta	688	18	Rentni davek in neposr. pristojbine	36	44						
			Obresti od izposojil	1.226	98						
			Gotov. 31. dec. 1903	351	07						
	114 328	03		114.328	03		137.307	84		137.307	84

Hranilnica in posojilnica v Šturiji,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za šesto upravno leto 1903.

Člani: stanje začetkom leta 160, v upravnem letu prirastlo 34, odpadel 1, stanje koncem leta 193.

Deleži: začetkom leta K 160, v upravnem letu prirastlo K 34, odpadla K 1, koncem leta K 193; odpovedano: 1.

Denarni promet: K 145.197-72.

Prejemki (Debet)			Izdatki (Kredit)			Imetje (Aktiva)			Dolgovi (Pasiva)		
K	h		K	h		K	h		K	h	
Deleži	34	—	Deleži	1	—	Posojila	86 559	65	Deleži	193	—
Hranilne vloge	27 506	80	Vzdignj. hran. vloge	22 104	29	Naložen denar. %	1 548	42	Hranilne vloge s ka-		
Izposojila	1.500	—	Vrnjena izposojila	1 500	—	Inventar premični	777	78	pitaliz. obrestmi	97.501	14
Vrnjena posojila	10.976	84	Dana posojila	29 656	—	Inventar nepremični	6.819	82	Ppredpl. obr. posojil	567	53
Vrnjeni nal. denar	26.996	92	Naložen denar	9.510	—	Zaostale obr. posojil	402	23	Rez. zaklad, %	1.940	77
Obresti nal. denarja	275	61	Inventar premični	470	12	Rezervni zaklad	1.940	77	Čisti dobiček	690	79
Za tiskovine	30	80	Inventar nepremični	6.819	82	Gotov. 31. dec. 1903	2.844	56			
Plač. obr. od posojil	4.057	48	Obr. hr. vlog izplač.	246	68						
Upr. in uradni prisp.	167	30	Obr. pos. povrnjene	37	94						
Pristopnine	6	40	Upr. in uradni stroški	102	28						
Gotov. začetkom leta	2.468	99	Rent. dav. in nep. pr.	50	57						
			Gotov. 31. dec. 1903	2.844	56						
			Čisti dob. iz l. 1902 se vzd. in nal. kot r. f.	677	88						
	74 021	14		74 021	14		100.893	23		100.893	23

Hranilnica in posojilnica za Višnjo goro in okolico,

reg. zadruga z neomejeno zavezo, za tretje upravno leto 1903.

Člani: koncem l. 1902 225, v upravnem letu pristopilo 91, izstopila 2, koncem l. 1903 314 s vplačanimi deleži K 628; odpovedano: 0.

Denarni promet: 436.437-76.

Prejemki (Debet)			Izdatki (Kredit)			Imetje (Aktiva)			Dolgovi (Pasiva)		
K	h		K	h		K	h		K	h	
Deleži	182	—	Deleži	4	—	Posojila	235.072	38	Deleži	628	—
Hranilne vloge s kapitaliz. obrestmi	118 220	88	Vzdignj. hran. vloge	48 945	24	Naložen denar	7.318	52	Hranilne vloge	239.599	05
Izposojila	7 388	95	Vrnjena izposojila	7.388	95	Inventar	430	30	Predpl. obr. posojil	1.399	86
Vrnjena posojila	18 263	95	Dana izposojila	111 178	80	Zaostale obresti	312	29	Rezervni zaklad	1 596	93
Vrnjeni nal. denar	62.101	50	Naložen denar	40 373	88	Delež „Gosp zveze“ in „Ljudske pos.“	205	—	Čisti dobiček	1.477	96
Obr. nalož. denarja	376	84	Inventar	24	70	Vrednost tiskovin	150	—			
Plač. obr. od posojil	10 862	81	Obresti izplačane	677	13	Cotov. 31. dec 1903	1.213	31			
Upr. in uradni prisp.	304	23	Obresti kapitaliz.	8.196	31						
Pristopnine	90	—	Obresti vrnjene	15	11						
Pro diversi	101	50	Upr. in uradni stroški	238	31						
Gotov. 31. dec. 1903	932	87	Zupni cerk v Višnjig.	300	—						
			Rentni davek	133	29						
			Obresti od izposojil	35	—						
			Pro diversi	101	50						
			Gotov. 31. dec. 1903	1 213	31						
	218.825	53		218 825	53		244.701	80		244 701	80

Kmetijsko društvo v Loškem potoku,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za peto upravno leto 1903.

Člani: koncem l. 1902 262, v upravnem letu pristopilo 16, izstopilo 7, koncem leta 271 s vplačanimi deleži v znesku K 4.268; odpovedano: 5.

Denarni promet: K 196.908-56.

Prejemki (Debet)			Izdatki (Kredit)			Imetje (Aktiva)			Dolgovi (Pasiva)		
K	h		K	h		K	h		K	h	
Blag. preost. l. 1902	335	68	Izplačani deleži . . .	140	—	Delež pri „G. zvezi“	200	—	Deleži	4.268	—
Vplačani deleži . . .	32	—	Vrnjena izposojila . . .	25.288	—	Delež pri tukajš. pos.	2	—	Neizpl. obr. deležev	162	—
Pristopnine	16	—	Izdatki za blago . . .	60.435	47	Vrednost blaga	14.101	42	Izposojila	25.708	—
Izposojila	22.789	—	Voznina	3.440	29	Terjatve na blagu pri			Dolg na blagu nezad.	47	62
Prejemki za blago . . .	73.840	69	Užitnina	355	89	zadružnikih	10.468	27	Dolg na plin. motorju		
Prehodni	1.563	80	Delež pos. v Lošk. p.	2	—	Vredn. prem. invent.	632	88	in mlinu	3.873	85
Upravni prispevki . . .	8	—	Inventar premični . . .	3	60	Vrednost hiše	3.537	80	Dolg na hiši	2.000	—
Povrnj. pos. davek . . .	9	90	Davki	87	56	Vr. skladišč. poslopja	3.486	84	Rezervni zaklad, %	2.486	73
			Neposr. pristojbina . . .	—	80	Vredn. plin. motorja,			Čisti dobiček	708	18
			Upravni stroški	2.107	90	mlina in vodnjaka	5.844	34			
			Obr. delež in izposoj.	2.782	78	Varščina pri c. kr.					
			Za hišo odpl. dolga	243	84	fin. direkciji	56	55			
			Za skladiščno posl. . .	748	95	Predp. obr. od posojil	642	70			
			Za plin motor, mlin			Gotov. konec l. 1903	281	58			
			in vodnjak	2.619	86						
			Varš. pri c. kr. fin. dir.	56	55						
			Gotov. konec l. 1903	281	58						
	98.595	07		98.595	07		39.254	38		39.254	38

Hranilnica in posojilnica v Zagradou,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za tretje upravno leto 1903.

Člani: stanje začetkom leta 70, v upravnem letu prirastlo 24, odpadla 2, koncem leta 92.

Deleži: začetkom leta K 140, v upravnem letu prirastlo K 48, odpadlo K 4, koncem leta K 184; odpovedano: 4.

Denarni promet: K 165.998-85.

Prejemki (Debet)			Izdatki (Kredit)			Imetje (Aktiva)			Dolgovi (Pasiva)		
K	h		K	h		K	h		K	h	
Deleži	48	—	Deleži	4	—	Posojila	30.551	05	Deleži	184	—
Hranilne vloge s ka-			Vzdignj. hran. vloge	21.541	51	Naložen denar	71.987	44	Hranilne vloge s ka-		
pitaliz. obrestmi . . .	48.040	53	Dana posojila	17.714	51	Inventar premični . . .	220	95	pitaliz. obrestmi . . .	105.746	82
Vrnjena posojila . . .	12.295	43	Naložen denar	37.643	33	Vrednost tiskovin . . .	62	80	Predplač. obr. posojil	186	86
Vrnjeni nal. denar . . .	16.300	—	Obr. hranilnih vlog			Delež pri „G. zvezi“			Rezervni zaklad, %	130	47
Obresti nal. denarja	2.993	33	izplačane, kapital.			in „Lj. posojilnici“	204	—	Čisti dobiček	269	32
Plač. obr. od posojil	1.384	51	in pos. povrnjene	4.066	62	Gotov. 31. dec. 1903	3.491	23			
Upr. in uradni prisp.	72	35	Upr. in uradni stroški								
Pristopnine	24	—	tiskovine in rentni								
Gotov. začetkom leta	3.586	89	dav. in nepos. prist.	253	84						
			Gotov. 31. dec. 1903	3.491	23						
	84.745	04		84.745	04		106.517	47		106.517	47

Kmetijsko društvo v Metliki,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za šesto upravno leto 1903.

Člani: koncem leta 1902 411, v upravnem letu pristopilo 12, izstopilo 5, koncem leta 418 s vplačanimi deleži v znesku K 7.804-30; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 80.338-63.

Prejemki (Debet)			Izdatki (Kredit)			Imetje (Aktiva)			Dolgovi (Pasiva)		
K	h		K	h		K	h		K	h	
Blag. preost. l. 1902	448	32	Izplačani deleži . . .	122	—	Vrednost blaga	25.534	05	Deleži	7.804	30
Vplačani deleži	124	30	Izdatki za blago . . .	34.040	81	Terjatve na blagu pri			Neizpl. obr. deležev	1.181	98
Pristopnine	26	—	Voznina	1.396	82	zadružnikih	5.205	06	Izposojila	21.000	—
Izposojila	3.000	—	Inventar premični . . .	21	30	Terjatve na blagu pri			Dolg na blagu nezad.	744	05
Prejemki za blago . . .	36.976	48	Pridobninski davek . . .	121	—	nezadružnikih	48	37	Rezervni zaklad, %	2.103	62
			Neposr. prisojbina . . .	1	—	Vrednost prem. inv.	515	07	Čisti dobiček	51	67
			Upravni stroški	2.230	20	Delež pri „G. zvezi“	200	—			
			Obresti deležev in iz-			Predpl. odst. izposojil	577	50			
			posojil	1.833	40	Got. koncem l. 1903	805	57			
			Got. koncem l. 1903	805	57						
	40.572	10		40.572	10		32.885	62		32.885	62

Kmetijsko berilo.

Vinogradništvo in vinarstvo.

Vinska klavzula in njene posledice.

Znano je, da je z 31. decembrom 1903 potekla pogodba z Italijo glede uvažanja italijanskega vina iz Italije v Avstro-Ogersko proti colnini le 3·20 gld. v zlatu, dočim je znašala poprej colnina za vsak hektoliter 20 gld. v zlatu.

Posledica take ugodnosti za Italijo je bila pač ta, da so cene avstro-ogerskim vinom precej padle, in da se je tudi kupčija z domačimi vini znatno zmanjšala, kajti pričelo se je na vseh concih in krajih petijotizirati t. j. napravljati cena umetna vina, ter ta mešati in zboljšavati z istotako cenimi a močnimi italijanskimi vini, ki so se potem kot pristna vina po bagatelnih cenah razprodajala in tako izpodrivala naše pristne vinske pridelke vedno bolj.

Ni čuda torej, če se je pričelo po vseh vinorodnih krajih in v vseh interesovanih krogih močno gibanje za popolno odpravo take, za italijanska vina kaj ugodne colnine.

Zlasti v zadnjih dveh letih se je veliko o tem po vseh časopisih pisarilo in prirejali so se razni shodi, na katerih se je energično protestiralo proti vinski klavzuli.

Ker so italijanski ter avstro-ogerski vinski veletržci mislili, da neha gotovo že z 31. decembrom 1903. dosedanja ugodna colnina, so jeli koj po dovršeni trgovatvi uvažati velikanske množine italijanskega vina v Avstro-Ogersko. Zlasti meseca [novembra in decembra so se najeli posebni parniki,] ki so samo italijansko vino v Reko in Trst prevažali. V teh par mesecih so pripeljali samo v ti dve pristanišči čez 600.000 hl, torej čez 1,200.000 veder. Napolnili so vsa velikanska skladišča v Trstu in Reki in ker je blago še vedno dohajalo, so morali na-

zadnje hraniti sode polne vina na prostem, enako kot stavbeni les.

Pogajanje glede primerne obnove vinske klavzule se je vršilo meseca decembra v Rimu. Avstro-ogerska vlada je poslala svoje zastopnike iz ministerstva, dočim je italijanska vlada pritegnila k tem razpravam tudi praktične italijanske veletržce.

Kakor so se avstro-ogerski vinski producenti veselili 31. decembra, torej konca vinske klavzule in nastopa ugodnejših časov za avstro-ogersko vinarstvo, tako jih je presenetila nepričakovana vest, da se nova pogodba še ni sklenila, pač pa da se podaljša rok za uvažanje italijanskih vin po dosednji colnini, še za en mesec, namreč do 31. januarja 1904.

Ta rok je sicer navidezno majhen, toda za procvit vinske kupčije z našimi vini vender jako pomemben, kajti še cel mesec so se uvažala italijantka vina po suhem in po morju v našo državo in tako so se naši vinski špekulantje založili vsaj za par let s tujim cenenim vinom, s katerim bodo delali konkurenco domačemu pridelku. S tem korakom je naša država italijanskim vinskim producentom in italijanski državi sami, v financijelnem oziru prav mnogo pomagala. To je bil za naše vinogradnike udarec, katerega bodo čutili še nekaj let.

Definitivno obnovenje pogodbe se bo torej, kakor gori omenjeno, še-le sedaj pričelo. Ker ima največkrat ljudski glas besedo, zato se oni, ki so pri tem najbolj prizadeti, ne smejo zanašati le na odločitev birokratov, marveč se morajo tudi sami zato zanimati ter izraziti javno in v velikem številu svojo nejevoljo nad takim nepravičnim postopanjem. Pisari naj kdor more, ter kakor in kjer more in prirejajo naj se tudi ljudski vinogradniški shodi, kajti le od takega postopanja bo odvisno ali se obnovi vinska klavzula v naš ali v prid Italije.

Glasom došlega vabila, priredi odbor štajerskih vinogradnikov dne 6. in 7. marca t. l. javni shod štajerskih vinogradnikov v Mariboru.

Ker so vsi vinorodni kraji tu interesovani in ker se ob taki priliki marsikaj pojasni česar navadni vinogradnik ne ve, bilo bi želeti, da se tega shoda tudi kranjski vinogradniki v mnogobrojnem številu udeležijo. Maribor je primerni kraj za tak shod, ker bo imel vsakdo priliko ogledati si med drugim tudi ondoto vinarstvo in sadjarsko šolo, ki nudi marsikaj zanimivega.

Umestno bi bilo, ko bi se omenjenega dne priredila posebna vinska pokušnja štajerskih vin, da spoznajo tuji vinogradniki razna štajarska vina, in kolikor-toliko bi bila to tudi neka privlačna sila. X.

Vinogradniški shod.

Javni vinogradniški shod prirede štajerski vinogradniki dne 6. in 7. marca t. l. v Mariboru. Namen shodu glej v gorenjem članku. X.

Splošno.

Hijacinti.

(Konec)

2. Rimski hijacinti. Razločujejo se od prvih potem, da so v vseh svojih delih manjši. Iz majhne čebulice se razvije več cvetnih stebelc, na kojih so obešeni precej na redko majhni, priprosti zvončki. Največja prednost te vrste je, da se dado tako izvrstno prisiliti. V avgustu ali začetkom septembra presajeni v lončke, se dajo spraviti še meseca novembra v cvetje. Prvotno samo beli, se nahajajo zdaj tudi mesnorudeči, višnjekasti, sleznate barve, bledorumeni, tudi dvojni ali polnocvetni omenjenih barv. Živahnih boj tu ni.

Vas morda zanima izvedeti, kako prisilimo hijacint k zimskemu cvetju? Pri tem imamo pa-

ziti na več reči. Konec junija vzamemo čebule iz prostega vrta ven. Razpošiljajo se čebule od srede avgusta do konca oktobra. Vedno priporočamo dobiti čebule zgodaj, že v avgustu. Če hočemo, da cveto konci decembra ali v začetku januarja, tedaj je treba najzgodnejše vrste, ki se nahajajo med enostavno cvetočimi, že v avgustu posaditi oziroma naložiti na steklenice, nalašč v ta namen napravljene (preskrbi jih vsak vrtnar). Če želimo cvetje pozneje, tedaj zamoremo potakniti čebule še do konca oktobra, vendar je pa zgodnje posajanje v vsakem slučaju koristno in priporočljivo.

Omenimo še mimogrede priljubljeni način, prisiliti hijacinte na steklu v vodi. Racionelno to ravnanje seveda ni. V čebuli je nakopičenih toliko rezervnih ali nadomestnih snovij, da ob pristopu vode le-te zadostujejo za razvoj cvetnega stebela in cvetja samega. Saj imamo celo čebule mnogih rastlin, kakor n. pr. pri podlesku, ki celo brez vode na suhi mizi v sobi, kakor hitro pride njihov čas — t. j. ko preneha doba počitka — prično poganjati in cveteti. Te čebule imajo tedaj poleg potrebnih nadomestnih snovij tudi še dovolj vode v zalogi in na razpolago. Da pa čebula krepkeje raste in popolnejše cvete, ako ni omejena izključno na svojo rezervo, ampak dobi poleg vode še drugih važnih redilnih snovij na razpolago, zato pač ni potreba dokaza. Pravemu prijatelju cvetlic priporočamo vsled tega, da vsadi čebule v lonce in zemljo, obstoječo iz $\frac{2}{3}$ zemlje iz gnojne grede in $\frac{1}{3}$ peska in da ne zahteva prezgodnjega cvetja. — Vzemi lončke, ki imajo zgorej 10—12 cm v premeru in vsadi v vsako posodico po eno čebulo. Komur so všeči po tri v en lonec stlačene čebule, naj vzame vsaj eno in isto vrsto in barvo. Čebula se tako vloži v lonec, da tiči z $\frac{2}{3}$ svoje višine v prsti. Zemlja se nekoliko pritisne. Te posodice

se postavi gosto skupaj na kak hladen kraj, a brez zmrzline, v klet, prazne gnojne grede itd., se jih pokrije 15 cm na debelo z rahlo prstjo, se skrbi za zmerno vlago in se jih postavi še-le tedaj v topel prostor k poganjanju, kadar so koreninice prepregle vso prst skozi in skozi.

Tudi vodne steklenice s čebulami postavimo na kak temen kraj — seveda brez vsake prsti — kjer ostanejo tako dolgo, da se do dobra ukoreninijo. Voda za polnitev teh steklenic naj bo iz reke ali pa deževnica. Čebula ne sme tičati v vodi, ampak se vode komaj dotikaj.

Če bi postala voda gnjilobna slinasta, tedaj jo hitro odlij in sveže natoči. Sčasoma voda izginja in jo je treba dopolnjevati. V sobi se postavljajo cvetne posode in steklenice vsaj v poznejšem času razvoja na kako svetleje mesto, najbolje k oknu. Od začetka jih smemo imeti nekaj časa na najbolj toplem mestu, blizu peči. Izvrstno vspevajo čebule mej dvojnimi okni.

Na prostem sadimo čebule oktobra do decembra — večinoma določeno mesto popreje ni prazno — sadimo pa kakih 7 cm globoko in 12 cm narazen. Gredice pokrijemo z lažjim materijalom, suhim listjem, ločjem in pod., 6—8 cm na debelo v varstvo zoper mraz in odstranimo to varstvo zopet v pričetku spomladi.

Prisiljene hijacinte pustimo do jeseni v posodi stati čisto suhe ali pa vzamemo čebule ven in jih hranimo do jeseni popolnoma na suhem, Potem se jih sadi na prosto. Na spomlad poženo slaba stebelca z malo cvetja, a skoro se ne izplača take posiljene robe gojiti naprej, četudi utegnejo čebule v letih zopet okrepiti se in dati še lepih, čilih cvetnih stebel.

Hortenzija Vrtovčeva.

Hranjenje sadja čez zimo.

Primerni prostori za hranjenje sadja so dobre kleti, ki imajo kolikor mogoče enakomerno toplino, da sadje prenažno ne dozoreva. Primerna toplina je 5—8° C. Če je premrzlo pa zopet sadje pravilno ne dozoreva.

Klet mora biti sicer zračna, toda ne presuha, ker bi sadje preveč ovenelo. Skrbno pobrano in spravljeno sadje prenese celo mnogo vlage, brez da bi pričelo gnjiti. Zato naj se postavijo v presuhih kletih posodice napolnjene z vodo; v prevlažnih naj se pa potrosi po tleh, odnosno v odprte posode nekoliko klorovokislega apna, ki srka zračno vlago nase.

Da se zrak menja, je treba dobre ventilacije. Navadno se pomaga s tem, da se ob lepem vremenu odpro vsa okna in vrata. Bolje je pa, če se napravijo tik pri tleh v razdalji kakih dveh metrov, majhni oddušniki v zidu, ter istotako pod stropom, ali v podobi dimnika, skozi strop. Ti oddušniki morajo biti tako napravljene, da jih je možno dobro in trdno zapreti.

V temnih kletih se sadje lepše ohrani, ker počasneje dozoreva, nego v svetlih prostorih. Da se prostor dobro izkoristi, napravijo se posebne stelaže iz ozkih latvic ali bambusa ter se postavijo ena vrhu druge v razdalji 30—40 cm enako kakor pri reji sviloprejk. Stelaže ne smejo biti preširoke, da se mora segati tudi do sredine.

Preden se sadje na take stelaže postavi, naj se je pusti, da se nekaj dni v drugem suhem prostoru izpari; potem se prečisti, da ne pride kaj gnilega vmes, raztegne po stelažah slame, ter postavi na te sad pri sadu tako, da se drug družega ne tiče. To radi tega, da če prične kateri gniti, ne more takoj tudi družega okužiti.

Prav priporočljivo je tudi, ako se v takih prostorih od časa do časa, vsaki teden ali vsakih 14

dni zažge nekoliko žvepla, da se ne naseli plesnjivec ali druge škodljive glive. X.

Da kokoši bolje nesó,

treba jim priskrbeti za to primerne hrane. Priporoča se jim dajati k hrani zdrobljenih jajčnih luščin, ali pa klajnega apna. Tega zado- stuje za 10 kokošij po jedna žlica na dan. Seveda se mora jedno ali drugo vselej dobro primešati h drugej krmi. Ta pa je najboljša od razne zelenjave in kuhinjskih ostankov. Posebno to velja še za zimo, ko kuretina ne dobi zunaj nič kaj vlažnega za pod kljun. Prav potrebno tudi je, da imajo kokoši po zimi vedno dosti sveže vode in pa nekaj trdega peska v kurniku, katerega zobljejo pa se rade tudi po njem valjajo. To jim kaj dobro dé, ker s tem si život razgibajo, da bolje prebavljajo in se lepše razvijajo.

Tudi je potrebno skrbeti po zimi za primerno gorkoto in svetlobo v kurniku. Vsaj pred vetrovi mora biti zavarovan in toliko go- rak, da jajca ne razpokajo. Tako oskrbljene kokoši znesle bodo od 20 do 30 jajec več čez leto, pa se bodo tudi za 25 % lepše raz- vijale, nego one, ki te potrežbe pogrešajo.

Najboljša krava.

Kakšno kravo pa naj kupin, da mi dobro poplača krmo in spravi v denar? vprašate. Kakošna mora biti krava, ki naredi iz krme največ mleka? to bi radi vedeli. No, vaše vprašanje, oče Lovro ni tako brezpomembno in pismo, k mi ga je pisala vaša Pavlinca tudi ni iz samega škroba. Ako greste v semenj vi in pa tudi drugi vaši sosedje in če vas človek opazuje, kako si izbirate kravo, kako po- gledujete zdaj v gobec, zdaj zopet otipavate vime, tedaj se ne more zdržati smeha, posebno ako pomi- slimo, da bi morali vi vse to na- tančno vedeti, ker imate sleherni

dan opraviti z ljubo živinico. Toda potolažite se, saj ne gre samo vam tako, tudi veleučeni gospod oskrb- nik v vaši sosesčini na N...ški graščini, ki ima 120 krav v svoji oskrbi stoji ravno tako pred kravo kakor vi, vendar je on že bolj pre- meten, misli si, na plamenu mora biti vse ležeče in meni nič, tebi nič nakupi poln hlev lepih holand- skih krav in pri kvartah se more — bahati z lepo živino v hlevu, ki je seveda ni plačal iz lastnega, ampak iz mošnjička svojega viso- koblagorodnega gosp. barona.

Ljubi očka Lovro, pleme samo ne premore vsega; imamo ravno tako dovolj slabih holandskih, si- nodolskih, pincgavskih, kakor mu- ricodolskih in navadnih domačih krav mešanega plemena. Mlečnost krave odvisi največ od nje same, ali kakor pravijo učenjaki, od po- jedinke ali individua. Zapomnite si enkrat za vselej, mleka ki ga daje kaka krava, ne morete zbolj- šati z nobeno pičo tega sveta. Mo- goče je sicer mleko v vimenu na- praviti slabše, bolj vodeno, mogoče je tudi zvišati v njem za nekaj malega suhe snovi in tolščobo, toda zato se splošna sestava mleka nič ne spremeni.

In kako pa, da ne? me vpra- šate. Pri tej reči vendar ne more biti vse v redu, ako z otrobi, zdrobom, oljnimi tropinami in po- dobnimi sladkarijami ne moremo doseči boljšega mleka! Poslušajte, ljubi Lovro, stvar je taka. Mleko je mleko, si mislite vi, kajne? Ja, kaj pa je mleko? Ali veste to? No glejte, mleko, očka Lovro, ni nič družega kot raztopljeno kravje vimeno. Ako dene vaša Pavlinca kosec presnega masla v ponev in to pristavi nad žrjavico, se maslo raztopi in Pavlinca ga vlije na kašo ali riž, da kar mlake stojijo po njem. Če je bil košček masla dober, tedaj je tudi raztopljeno maslo dobro. Kakršno celo, surovo maslo, tako tudi kuhano. Ravno tako je z mlekom. Vimeno se brez prestanka raztaplja: saj ni vime

prav za prav nič družega, kot neka žleza, in kakoršna je žleza, ko je še cela in trdna, ravno taka je potem, ko se raztopi. Kakršno kravje vime, tako mleko! Ako torej morete kravi našiti drugo vime, potem boste imeli tudi dru- gačno mleko. Pri tem ostane in kdor vam kaj družega prerokuje ali hoče prerokovati, temu kar re- cite, da je nevednež in pustite iti reveža svojo pot. To je torej prvo in zadnje. Pametni kmetje pa so si izredili krav, ki imajo dobra vimena in vi, očka Lovro morate to tudi storiti. Kdor ima slabo kravo v hlevu in četudi samo 8 dnij, ta je nespameten. Milijoni stotov dobre krme se potratijo in zabijejo v slabo molzno živino in milijoni *kg* mleka se na ta način izgubijo kmetom!

V obče je že res, da holandske krave dajejo veliko mleka, toda v mleku teh krav je precej vode. V 100 litrih mleka holadskih krav je 89 do 91 litrov čiste vode! Iz vode pa ne morete delati ne putra ne sira in kdor tako mleko pije, ima pač trebuh poln vode. Planin- ske krave, tirolske sivke, švicar- ske simodolke in rujavke, naše pincgavke in beljanke imajo pač manj mleka, a to je boljše, v njem je samo 84—86 litrov vode na 100 litrov mleka. Ako torej hoče vaša gospodinja delati puter in sir, tedaj morate tudi svoje dobre de- želske krave križati s pincgavsko in simodolsko živino in ako hoče prodajati mleko v Ljubljano in Trst, sploh v kraje, kjer se vpraša samo po številu litrov, potem naj zaradi mene že kupi holandsko kravo, dokler mestne gospodinje tega ne opazijo. V Trstu in dru- gih večjih mestih plačajo za 1 l dobrega mleka po 24 do 30 vin. in so zadovoljni. En *kg* mesa iz stegna je boljši nego 5 *kg* iz tre- buha, ravno tako je pri vseh dru- gih rečeh. Mleko in mleko, meso in meso, seno in seno, oves in oves, vedno se moramo vprašati potem, kaj je notri. Pariška družba

za konjsko železnico ima poleg svojih hlevov 6 kemikov v službi, ki preiskujejo ves oves pred nakupom, koliko ima v sebi beljakovine in ga kupujejo samo po tej vsebini. Seveda, pri tem se konjem dobro godi. Zdravi so in močni. Mi pa kupujemo oves po 13 kron za 100 kg in prebito malo vprašamo, kaj je v njem, k večjemu si ga ogledujemo v perišču, kakor da bi imeli šest čutov in bi znali s šestim kukati v njegovo notranjost podobno X-ovim žarkom.

Če hočete, da bo kedaj bolje, potem mora postati geslo, da le lep ustrojene živali lepega telesa dajo tudi največ dobička, popolnoma splošno naše ravnilo. Nezmožnost kmetovalcev, da bi kako žival prav presodili, to je največja in najhujša cokolja za povzdigo živinoreje.

Zapomnite si tole:

1. Pravilna, dobra krava mora imeti svojo dolžino k svoji višini v pravem razmerju; in sicer mora na vsaki centimeter trupove dolžine priti $\frac{3}{4}$ centimetra višine.

2. Glava dobre mlečne krave je majhna in prijazna, z živahnimi, krotkimi očmi, ne sme biti volovsko debela in obraščena, ampak lahka in fina in naj ima ličnega kota 50°. Kako da je to, povprašaj doma pri g. župniku ali g. učitelju, ta dva bosta že vedela. Rogovi na glavi morajo biti spodaj nekoliko širji in naj imajo pravilne kolobarje.

3. Ako se da koža zlahka nagubati; posebno na vratu, je to dobro znamenje. Zmršena, medla dlaka brez leska ne velja.

4. Ne kupujte majhnih krav. Dve kravi, kojih vsaka tehta 300 kg, potrebujeta več krme, več hleva, več orodja, več dela, več zavarovalnine nego ena sama, ki tehta 600 kg in vendar ne dasta več mleka, več gnoja od one. Sodar potrebuje za sod, ki drži 100 litrov več lesa, nego za sod, ki drži 200 litrov — v razmerju.

Najboljše krave so angleške. Na neki ondotni razstavi se je prodala ena sama taka krava za 30.000 K, druga za 23.000 K. Redite, očka Lovro, take krave in postanete še milijonar.

Pozdrav Vaš Šimen.

Zvinjenje noge pri živini.

Kolikokrat in na koliko načinov se prigodi, da si kakšna živina zvine nogo, da več ali manj krivenca ali šanta. Ta bolezen, ako je majhna, mine včasih sama, ako damo živali počitek. Če je bolečina nova, navadno oteka in je vroča, treba jo hladiti s tem, da se drži noga v mrzlej vodi ali pa se devajo nanjo mrzli obkladki. Kadar je vnetje prešlo, povije se noga trdno s povojem. Preje pa se namaže s kafrovcem in s predivom ali slamo dobro oriba, da se čisto posuši. Drganje in povijanje s povojem rabimo raditega, da se kite bolje utrdijo in da mlečne žile popijejo tekočino, ki se je nabrala pri vnetju. Tako uči g. Dular v „Dom. živinozdravniku“.

„Ako pa je zvitje že zastarano, vezki raztegnjeni in omehčani, naj se noga z dišečimi vodami in žganjem izpira ali vanjo žgana zdravila vdragnejo“. Uči dr. Štrupi v „Živinozdravništvu“.

Več o tem nisem našel v slovenskih knjigah. Pač pa je dosti nasvetovanih domačih zdravil, od katerih omenim le uribanje z milnim oljem (Seifengeist), ali z močnim žganjem, v katerem se je nekaj kafe razpustilo. Jedno ali drugo tega ne škoduje sicer, vendar pa je leto dostikrat preveč pomanjkljivo za težko bolezen.

Splošno se priporoča v ta namen iz lekaren zdravilo imenovano „Fluid“. Kaj je to „Fluid“? vprašal sem v začetku samega sebe. Po brskanju v listih pa sem doznal, da beseda „Fluid“ pomeni sploh mazilo za uribanje proti bolečinam. Razume se torej, da kolikor vrst zunanjih boleznij, toliko vrst mazil ali „fluidov“, katerih

potem ne gre vse kar križem mešati ali pod jednim imenom včasih prav nasprotno mazilo rabiti. Toliko v pojasnilo vsem, ki si naročajo ali kupujejo kar na kratko „fluid“, misleč, da so samo pod tem kratkim imenom združena že vsa zdravila.

Sedaj pa zopet k prej omenjeni bolezni. Neki češki strokovnjak priporoča za zvinjenje uda živine prav praktično doma napraviti sledeči „fluid“: „Vzemi 1 liter navadnega alkohola ali špiritusa, v njem razpusti 4 dekagr. kafe in ko je ta razpuščena, nastrži zraven 6 dekagr. navadnega mila. K tej mešanici se prilije še 3 žlice terpentinovnega olja, 2 žlici amonijaka ali pa salmijaka in pa 2 žlici arnike. To vse vkup zmešano je naš nasvetovani „fluid“. Tega se vzame 6 žlic, pa ravno toliko močno osoljene vode in s to tekočino zmešano se namoči primerna rjuha, s katero se boleči ud obveže. Predno pa se to stori, se bolečina z samim „fluidom“ brez soljene vode namaže in oriba, na kar se še-le napravi omenjena obveza. To se ponavlja po 3 do 4krat na dan, dokler bolezen ne odjenja.

Imenovano zdravljenje priporoča češki uradni list, na kojega besede imamo več vere, nego v vsakega mazača.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 14.: (L. P. v B.) Imam nekaj oralov strmega sveta, katerega nameravam spremeniti v jegličast gozd. Ne vem pa, s čem bi ga nasadil, da bi imel večji dobiček in katere sadike se rajši primejo. Meni je vseeno sadim smreke, mecesen ali bor. Kaj bi bilo najpriporočlivejše?

Odgovor 14.: Na vsak način zasluzi prednost mecesen, zlasti že radi tega, ker se sadike rade primejo in celo če so že čez 1 m visoke in brez zemlje. Mecesen raste sicer nekoliko počasneje od smreke, njegov les je pa dražji in se lažje prodaja. Saditi se ga mora zgodaj, lahko še pred zimo, nikakor pa ne ko že odganja. Mecesen se posebno porabi tudi za podsaditev

če ostane kaj golega, posebno pa v apnenih in sovdanastih zemljah. Pri tem je gledati le na to, da mlade sadike ne pridejo preveč obsenčene od sosednih odraslih dreves, ker v tem slučaju bi zastale v rašči.

Vendar je priporočljivejše, ne saditi samo ene vrste, marveč pomešati tudi nekaj smrek in jelk, ter poslednje izsekati, ko postanejo dovolj ali celo premočne.

Vprašanje 15.: (L. P. v B.) Katera podlaga je najboljša za cepljenje marelic in breskev?

Odgovor 15.: Marelice se cepijo navadno na domačo češpljo, v suhih zemljah pa na mirabolane, istotako tudi breskve; v suhih legah pa se rajši cepijo na mandeljne. Poslednje je bolje okulirati.

Vprašanje 16.: (Jos. N. v N.) Iz česa se napravi dober in trajen kit za zakitanje špranj in drugih lukenj pri lončenih ali tudi železnih pečeh?

Odgovor 16.: Vzemite 2 dela nerjavega železnega prahu, katerega lahko sami sproti napilite, ter zmešajte ga z 1 delom popolnoma suhe zmljete in presejane glinice ali ilovice in to zmes mečkajte toliko časa v močnem jesihu, da postane dovolj trda in enakomerna. Taka zmes ne zgori in tudi v vodi se ne zmeha, je toraj kot mavec. Ker se kmalu strdi, morate sproti napravljati in porabiti.

Vprašanje 17.: (G. R. v Š. L.) V kateri zemlji je saditi trte bolj napošev v ilovni ali v peščeni?

Odgovor 17.: Trte se sade nekoliko bolj napošev v ilovni, bolj težki zemlji ter v ravnih legah, da pridejo tudi spodnje korenine bolj z zrakom v dotiko. V peščeni, zraku in gorkoti globoko dostopni zemlji, se lahko sadi popolnoma po koncu, ali pa le malo napošev.

Vprašanje 18.: (Fr. v M.) Imam nekaj hektolitrov lanskega tepkoveca ki je drugače prav dober in celo še sladak, pa se nikakor neče včistiti. Kaj je temu vzrok?

Odgovor 18.: Ker je sladak, je znamenje, da še ni ves sladkor popipel in dokler se to ne zgodi se tudi ne more včistiti. Pustite toraj naj le naprej kipi kar se bo tim hitreje vršilo, čim gorkejša postane. Takrat morate celo sod le rahlo zapreti, še bolje pa nastaviti kipelno veho.

Če pa hočete da se Vam že sedaj včisti, dosežete to le s filtriranjem ali pa če dotični tepkovec pretočite v močno zažveplan sod, odnosno če mu

prilijete na vsakih 100 litrov 2 litra 95 % alkohola. Alkohol kakor žvepleni dim pomorita vse kvasne glive, ki se potem v podobi gošče sesedejo.

Vabilo

na

občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Horjulu,

reg. zadruga z neomej. zavezo

kateri se bode vršil v nedeljo dne 6. marca 1904 ob 8. uri zjutraj v uradnici hranilnice in posojilnice.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računa za l. 1903.
4. Prememba pravil.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

Vabilo

na

občni zbor

Posojilnice v Kranjski gori,

reg. zadruga z neomej. zavezo

kateri se bode vršil dne 2. marca 1904 ob 3. uri popoldne v prostorih hotela g. Razor-a v Kranjski gori.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Predložitev in potrjenje računa za leto 1903.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi uljudno odbor.

Vabilo

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Šmartnem pri Litiji,

registr. zadruga z neomejene zavezo, kateri se bode vršil dne 19. marca 1904 ob 3. uri popoldne v občinski pisarni v Šmartnem.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računa za l. 1903.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

načelstvo.

VABILO

na

III. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Strugah,

reg. zadruga z neomejeno zavezo,

kateri se bo vršil dne 6. marca 1904 ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računa za l. 1903.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi vse združnike

načelstvo.

Vabilo

na

redni občni zbor

Konsumnega društva v Toplicah,

registr. zadruga z omejeno zavezo

kateri se bode vršil v nedeljo dne 13. marca 1904 ob 4. uri popoldne v prostorih Matija Vovk-a.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Potrjenje računa za l. 1903.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Odbor.

Vabilo

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Tržišču na Dolenjskem,

reg. zadruga z neomejeno zavezo

kateri se bo vršil v nedeljo, dne 6. marca 1904 ob 3. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje računa za l. 1903.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

NB. V slučaju, da bi prvo sklicani občni zbor ne bil sklepčen, vršil se bode drugi čez 1/2 ure pozneje, in sicer z istim vspešdom in na istem mestu, kateri pa bode sklepčen brez ozira na število navzočih članov.

VABILO na občni zbor

Kmetijskega in konsumnega društva v Šent. Jurju ob juž. žel., registrov. zadruga z omejeno zavezo, kateri se bode vršil dne 13. marca 1904 3. uri popoldne v prostorih deške šole.

Vspored:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjenje letnega računa 1903.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Raznoterosti.

O d b o r.

V a b i l o na

redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Mengšu, registr. zadruga z neomejeno zavezo, kateri se bode vršil v nedeljo dne 6. marca 1904, ob 2. uri popoldan v prostorih stare šole.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev računa za l. 1903.
3. Prememba pravil.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabijo se vsi člani.

NB. V slučaju, da bi zgoraj sklicani občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, se bode vršil tri tedne pozneje drugi občni zbor, z istim dnevnim redom na istem mestu, koji pa bode sklepal ne glede na število navzočih članov.

Načelstvo.

OVES

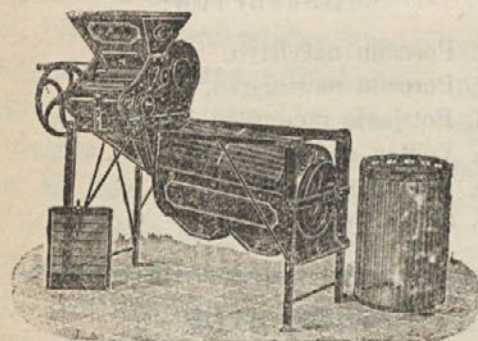
(Willkomm.)

213 4-2

Ta težki oves obrodi v vsaki zemlji, je najbolj rodoviten in najprej dozori. Zraste visoko in daje prav dobro slamo za krmo, na njivi pa se ne vleže. Ker se ta oves na redko seje, zadostuje 50 kg za en oral. — Podpisano oskrbnništvo pošilja 25 kg za K 8.—; 50 kg za K 17.—; 100 kg za K 32.— z vrečo vred. Uzorce po 5 kg pošilja s pošto franko proti 3 K predplačila

oskrbnništvo graščine Golič
pri Konjicah (Gonobitz) Štajersko.

Delniška družba tovarne strojev N. HEID v Stockerau.

Trijerji

(čistilniki)

za vsakovrstne namene s kovanimi plehi patent „Heid“.

Trijerji

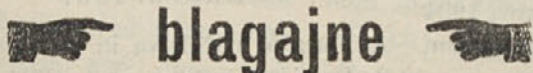
za laneno seme, deteljo, rž, lečo in bob.

Vprave za skladišča, posebno dober sistem in popolna izvršitev. Excelzior, mlin za šrotanje, pat. „Heid“.

Lahek za goniti! Veliko naredi! Nizka cena!
Nad šestdeset prvih odlikovanj! 201 12-7

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflugel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.

(210) 24-3

Patentovane sprave za žveplanje trt
jednostavno i duplo delajoč

SKROPILNICE PROTI
PERONOSPORI
TER VSE POTREBNE

VSAKOVRSNE POLJEDELSKE I VIPOGRADARKE STROJE,
prodaja v najboljši izvršitvi,
JG. HELLER NA DUNOJU
II. Praterstrasse 49
Zastopniki se iščejo! Ceniki brezplačno.

212 20-2

Tak težak prešič

zredi se le s pridajo

Barthelovega klajnega apna

v enajstih mesecih. I. Melzer piše 9 decembra 1896: „Z od Vas dobljenim klajnim apnom dosegel sem v lastni reji pri enajst mesec starem mladiču navadne kmečke pasme ~~spitano~~ spitano težo 250 kil.“

Barthelovo klajno apno je najboljšje in najcenejše sredstvo, da se žival obvaruje pred zlomljenjem kosti, hromostjo žrebet, telet in pujskov, za izrejo mladičev, zvišanje mleka, proti glodanju lesa, pitju gnojnice, za nesenje jaje pri kokoših itd. Popis in priznanja brezplačno.

M. Barthel & Comp., Dunaj

X. Siccardsburggasse 44.

204 12-6

Ena kovačnica

z vodno močjo

na kraju, kjer se bode letos železnica gradila in kjer druge kovačnice ni, se daje spretnemu kovaču brezplačno v najem.

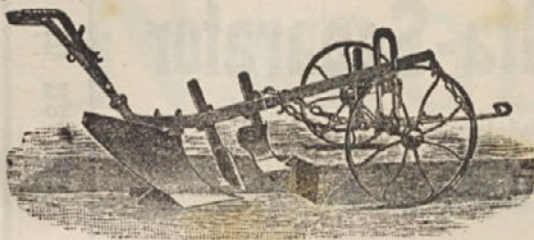
Anton Gastl, ekonom.

Pošta Malošče (Mallestig), Koroško.

Vse tu naznanjene predmete preskrbi tudi »Gosp. Zveza« po orig. cenah.

Spomlad

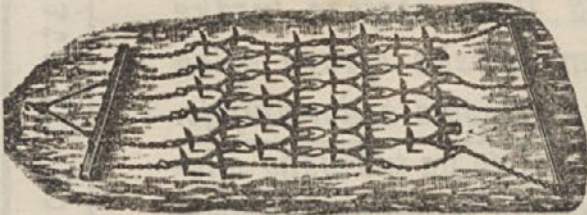
se približuje treba je torej kmetiji raznih strojev, to so v prvi vrsti: **jekleni univerzalni plug** kojega ni treba nič držati Plužne, kakor tudi plug so

čisto iz železa in jekla, torej trpežen in tako zboljššan, da živina pri istem manj trpi in lepše orje, kakor naši navadni pludi, — sploh najboljši, kar se ga more dobiti. Vsakdo naj po-

skusi in potem sodi! Če bi kateremu ne ugajal, ni primoran ga obdržati. V drugi vrsti so: 214 x—1

železne brane za mah. Njih korist je pri nas še premalo znana. Ker je pri kmetiji živinorejstvo najplodnosnejše, treba je torej v prvi vrsti dobrih travnikov, a to je le mogoče,

če se travniki vsako spomlad z tako brano prevlečejo. Dobra brana se splača v prav kratkem času.

Te, kakor tudi vse druge stroje za poljedelstvo, potem **traverze, železoliške šine, cement** itd. priporočata po najnižji ceni

Karol Kavšeka nasled.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga poljedelj. strojev Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.

Slovenske cenike pošiljamo na zahtevo brezplačno!

Žive velike uharice

volkove, medvede, divje mačke, ptice roparice, kakor vse vrste žive divjacične kupuje

G. Frank,

tvrdka za izvažanje živé divjacične, veletrgovina z živalimi.

Dunaj V., Zentaqasse 48.

v lastni hiši. 193 12—12

Ilustrovani kupovalni ceniki z neobhodno potrebnim svetovalcem za lovce in prijatelje lova brezplačno in poštne prosto.

„Gospodarska Zveza“

v Ljubljani, Gradišče št. 1

naznanja svojim udom, da ima vedno v zalogi vsa potrebna **umetna gnojila**, kakor **Tomaževo žlindro, kalijevo sol, solitar, superfosfat (koščeno moko)** in **Barthel-ovo klajno vapno.**

Naročila se točno izvršujejo!

Zahvala in priporočilo!!

Spoštovani gospod I. (176) 24—22

G. Piccoli, lekar „pri angelju“ v Ljubljani Dunajska cesta.

Po večletni uporabi pri svoji živini in po velikem povpraševanju od svojih znancev in družih po Vašem živinskem prahu; prišel sem do prepričanja, da je **Vaš živinski prah** izborno zdravilo, katero bi se ne smelo v nobenem hlevu pogrešati.

Z odličnim spoštovanjem **And. Kocjančič.**

Podgora pri Gorici, dne 13. julija 1902.

➔ **Vsi kmetovalci** ➔

se lahko prepričajo, da je najboljšo sredstvo

konje, krave, telice, vole, prašiče, ovce itd., obdržati zdrave, močne, ješče in debele, če se jim primešuje k krmi

živinski prašek iz lekarne **PICCOLI**

„pri Angelju“ Ljubljana, Dunajska cesta.

En zavoje 1/4 kg 50 vin., 10 zavojev 4 K. Vnanja naročila po povzetju.

Najnovejša iznajdba!

Mlini za drobljenje

„Hospodar“

s stoječimi kamni

Iznajdba

češke industrije.

Teče lahno. — Cena nizka.

Dalje za zimsko dobo:

Stroj za obrezovanje repe.

Stroj za ribanje repe.

Reznica za krompir.

Valaške plahte za konje zarobljene, iz čiste volne.

Zahtevajte cenik! Zahtevajte cenik!

Društvo „Hospodar“

v Hustopečih u Bečvou, Moravsko.

192 x—9

➔ **Vse tu naznanjene predmete preskrbi tudi »Gosp. Zveza« po orig. cenah.** ➔

Nad 360.000 v rabi!

Nad 600 prvih odlikovanj!

Popolne oprave za mlekarno na roko

194 12-11

Delniška družba Alfa-Separator

Zaloga za južne dežele:

==== v Gradcu, Annenstrasse 26. ====

Prosim berite!

Prosim berite!

Radovoljno Vam potrdim, da so od Vaše cenjene tvrdke za našo mlekarno postavljeni stroji, in mlekarske oprave sploh najboljše kakovosti in nas v vsaki svrhi popolnoma zadovoljujejo. Z opravičenim ponosom se zato lahko sklicujete na tukajšno mlekarsko opravo, katera se gotovo lahko prišteva k najmodernejšim delovršbam.

Spoštovanjem

Deželna mlekarna in šola za sirarstvo

v Kromerizu, Moravsko.

Kromeriz, dne 20. maja 1903.

Anton Liska, l. r. ravnatelj.

in na sijo: Aparate in posode.

Najizvrstnejši in priznано najboljši

plugi iz jekla, brane, poljski valarji,

stroji za sejanje 'Agricola',
amerikanski stroji za košnjo in žetev,
za mrvo, deteljo in žito,

za obračanje mrve, grablje za seno in žetev.

Preše za seno, slamo, vino, sadje in hidraulične preše.

Mlini za grozdje, stroji za obiranje grozdja,
mlini za sadje,

brizgalnice za trte in rastline,

priprave za sušenje sadja in prikuhe.

izdeluje po najnovejši in poznano najboljši napravi

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarne za poljedelske stroje, livarne železa in zavodi za napravo plugov.

Izstanovljene 1872.

DUNAJ, II./1. Taborstrasse št. 71.

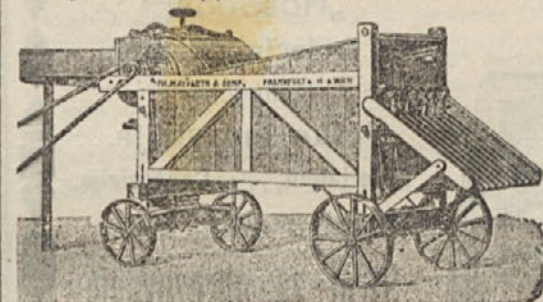
900 delavcev.

Odlikovane s čez 500 zlatimi in srebrnimi svinčniki itd.

Obširni katalogi brezplačno. — Zastopniki in prodajalci se radi sprejmó.

stroji za mlatiti

s patentovanimi okroglimi in mazljivimi tečajji, na roko in na vitál ali z motorjem,

vitelji

(kupje)
za naprego,

mlini

za čiščenje žita,

trijerji,

za roškanje

turšice,

stroji za rezanico s patentovanimi, okroglimi in mazljivimi tečajji.

reznice za repo, mlini za šrot, parniki za krmo, štedilne peči,

obračljive sesalke za gnojnico

in vse druge poljedelske stroje

200 8-7